

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Dol z vlado!

Za vsakega, ki čuti slovansko, so dnevi v drugi polovici maja in ta mesec, nekaj krasnega. Kar smo upali, kar smo si v srečnem snu predstavljali, to je naše srce zdaj doseglo. Kar je v parlamentu vnetih poslancev za poštene in pravične razmere v naši državi, zdaj so se vzdignili in kakor mogočen val naskočili to brezvestno c. kr. vlado, ki je zdaj na krmilu.

Teške dneve je imela nemško-nacijonalna vlada v tem času. Dozdevalo se je, kot da stoji trdno in da je ne omaje nihče. Osebitno se ponaša z zaupanjem dinastije, o kateri razširjajo Nemci najbrže zlagano vest, da Binert-Šrajnerjevega ministrstva ne pusti pasti. To ni imponiralo združenim Slovanom in socialnim demokratom! Povodom nezaslišane prodaje bosanskih kmetov v roke madjarskim Judom so vladi tako zabrenkali, da bo vsemu Nemštvu zvenelo dolgo po glavi.

Nemci so nastopili za vlado ter tako odobrili nje izdajstvo bosanskih in avstrijskih interesov. Ž njimi so šli podkupljeni „polentarji,“ ta zaničevanja vredna družba, ki škili preko meje v Italijo. Ista Italija podpira balkanske Slovane. Avstrijski iredentovci pa mečejo polena Slovanom. Z Nemci pa so šli to pot še poljski slahčiči. Mnogokrat so ti ljudje že prodrli in izdali Slovanstvo, a tako podlo in sramotno, kakor to pot, še nikdar. Že je odpadla od njih grupa poslancev poljske ljudske stranke. Upamo, da bo tudi med poljskim narodom za enkrat odklenkalo tej stranki.

Pred glasovanji je imela vlada 5 glasov večine, enkrat celo le 4 glasove. In še to ubogo „večino“ je dobil Binert le, ker je 5 ministrov t. j. članov iste vlade glasovalo za zaupnico — samim sebi.

Pravzaprav je torej vlada poražena. Ljudski parlament je odločil proti njej. Dolgo se ne more več držati, ker bo sicer povsem naravno, da bodo Slovani posegli po drugih sredstvih, ki bodo še vidnejša, kot je večina v parlamentu.

Iskreno nas veseli nastop to pot docela složnih jugoslovanskih poslancev. Po tej poti dalje, da pade vlada in ž njo nemški sistem. Poslanci, z ognjenim mečem poženite Binerta in drugove iz raja.

Politične vesti.

Ljubljanski ulični napis. Upravno sodišče je končno razsodilo, da je sklep občinskega sveta v Ljubljani pravno veljaven, da naj bodo ulični napisi v Ljubljani samoslovenski. Kakor znano, bi bilo že pred 15 leti do tega prišlo, da se niso nemškemu odporu pridružili klerikalci, ki so se v deželnem odboru zvezali z Nemci. Deželni odbor je tedaj razveljavil sklep občinskega sveta z glasovi Nemcev in klerikalcev proti glasovom naprednjakov. In taki ljudje si upajo napredni stranki v narodnem oziru očitati!

Ogrska kriza se vleče še naprej. Košut bi rad prevzel ministrsko predsedstvo in pustil misel na samostojno banko, a njegovi tovariši mu branijo.

Občinske volitve v Trstu se prično v nedeljo 13. t. m. Ta dan voli četrti mestni in drugi okoličanski razred.

V Gradcu so bile državnozborske dopolnilne volitve po prejšnjem poslancu Deršati, ki je zdaj predsednik avstrijskega „Lojda“. Prišlo je do ožje volitve med vsenemcem Vastjanom in klerikalcem. Vsenemec bo izvoljen.

Dopisi.

Iz Orehka. Vrla postojnska narodna društva z meščansko godbo so napravila v nedeljo dne 6. t. m. pešizlet k nam v Orehek. Vkljub slabemu vremenu, ki je bilo prejšnje dni, nismo se toli številne udeležbe nadejali. Razveselilo nas je pa še posebno, ko smo zagledali med sabo ves meščanski občinski odbor postojnski z gospodom županom na čelu. Ob sviranju godbe in

popevanju lepih narodnih pesmi je minil zabavni popoldan bliskoma in le prehitro je prišla ura ločitve. Prihitelo je na ta dan k nam tudi obilo število naših okoličanov. Hvaležni smo vsem tem velecenjenim posetnikom in udeležnikom izleta prav iz srca in le želimo, da bi se naj enaki izleti v našo okolico po večkrat vršili, ker se s tem našemu ljudstvu, posebno pa mladini vzbujajo in utrjuje narodno zavednost na ta način naj- uspesnejše.

Domače vesti.

Velika pevska slavnost v Ljubljani povodom društvene 25 letnice slov. del. pevskega društva „Slavec“, ki se vrši v dneh 27., 28. in 29. junija t. l. bo največja prireditev v pevskem oziru, kar se jih je doslej vršilo v Ljubljani oziroma na Slovenskem sploh. Do sedaj je prijavilo udeležbo nad 50 društev iz skoro vseh slovanskih pokrajin Avstrije in Hrvatske, tako da bode v skupnih pevskih zborih nastopilo naravnost impozantno število pevcev. Slavnostni odbor je razposlal pretekli dne na vse strani slavnostne lepake in prijavnice vsem društvom, v katerih naj ista vsaj do 10. t. m. naznajo, koliko žele sekiric za skupne zборе in število udeležencev, da se lahko pravočasno ukrene vse potrebno glede prenočišč, obedov itd. Slavnostni odbor neumorno deluje in ukrepa vse potrebno, da napravi bivanje dragih gostov v naši beli Ljubljani kolikor mogoče udobno in prijetno. Deželna zveza za tujski promet je sporazumno s slavnostnim odborom oskrbela gostom krasen sprejem

v Postojni in na Bledu, pri katerem sodelujejo ondodna narodna društva. Tudi glede cenih obedov je storila primerne korake. Postojinska jamska komisija je znižala vstopnino na 1 K za osebo. Tudi tržaški narodni odbor hoče pokazati gostom slovansko gostoljubnost. Občinski svet ljubljanski z gospodom županom na čelu je v zadnji občinski seji velikodušno ugodil vsem društvenim željam in s tem v najvišji meri pripomogel k sijaju te pevske slavnosti. Ta prireditev je velikega pomena tudi za promet tujcev. Znano je, da bogatejše dežele žrtvujejo velike svote za tujski promet, ker uvidevajo v tem največje blagostanje. Z ozirom na skromne razmere, v katerih živimo Slovenci, seveda kaj takega pri nas ni mogoče, pač pa upamo, da bodo širši sloji, tudi v tem oziru pokazali svojo ljubeznivost napram gostom in jih gostoljubno sprejemali na prenočišča ter v slučaju potrebe dajali potrebna pojasnila. Hrupna časnikarska reklama ne pospešuje tujskega prometa tako, kot ljubeznivo ravnanje z gosti. Zlasti sedaj skrbimo za to, da naši slovanski gostje poneso najlepše spomine iz slovenskih dežel.

Vodne sile. Deželni odbor je sklenil, predložiti deželnemu zboru zakon, s katerim se vse vodne sile v deželi izreko za deželno last.

Čitalnica v Št. Petru na Krasu ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 13. junija ob 4. uri popoldne v prostorih „Čitalnice“ v Št. Petru z običajnim vspešnim. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Bojkot v Ljubljani dosledno in sestavno izvajajo Nemci. Pripravljali so ga že pred lanskim kimov-

Listek.

Nekaj cerkvene zgodovine.

(Dalje.)

Tukaj naj še omenimo „zloglasno“ pripovedko o papežinji Ivani.*) Pravimo pripovedke, dasi nekateri pisatelji trdijo, da lahko resničnost iz več kakor sto papeževih zgodovinarjev dokažejo. Med Leonom IV. in Benediktom III. je bila baje Ivana na Petrovem stolu. Prišla je s svojim ljubimcem, nekim menihom v moški obleki v Pariz, kjer si je tako učenost pridobila, da so jo pozneje, ko je dospela v Rim, papežem izvolili. Porodivši ob priliki javne procesije med kolosejem in cerkvijo sv. Klementa, je bilo to povod, da se je pri volitvi papežev vpeljala navada, da se je izvoljeni papež moral vsesti na stol imenovan „sella stercoraria“ in najmlajši dijakon je moral preiskati, ako je resničen mož. Konštatoval je to okolnost z glasnim klicem: habet, habet, habet! (ima, ima, ima!) in ljudstvo je vriskalo: „Deo gratias!“ (Hvala Bogu!) Šele papež Lev X. je odpravil to navado.

*) »Zgodovina svete katoliške cerkve za slovensko ljudstvo« katero je spisal dr. Ivan Križanič, ima v kronološki vrsti papežev karakteristično opombo: »Papežinje Ivane ni.« (!?)

Papež Silvester II. 999 — 1003 naslednik Gregorja V, kateri je upeljal prokletstvo in izobčenje iz cerkve tudi celih narodov in dežel, je bil edini, o katerem nam cerkveni zgodovinar poroča, da ga je resnično vrag vzel, in sicer baje zategadelj, ker je bil precej učen mož, ter se mnogo bavil z matematiko in ker je znanosti podpiral.

Gregor VII. (1073—85) je bil sin rokodelca-kovača. Bil je torej dovolj spreten, da popolni verigo, ki je oklepala svet. Ta veriga je ideja svetovlade papeštva, ali kakor je sam izrekel, celi svet je samo fevd t. j. v rabo dana zemlja papeževemu stolu. Da izvede častihlepne nakane, bilo je treba prerezati vse vezi, katere vežejo duhovne na državne in družbinske razmere. To je izvršil leta 1074, ko je upeljal celibat t. j. neoženjenost duhovništva. Apostel Pavel pravi sicer, (I. Tim. 3. 4.) „da je hudičev nauk, če kdo zakon prepoveduje,“ in dasi je zakonski stan že najstarejši od Boga v paradizu vstvarjen, vendar se isti baje s „častjo“ duhovništva ne strinja, torej proč z njim. Nižji sloji duhovništva so protestirali proti tej evnuški protinaravni odredbi in tako so duhovniki tudi škofije Majnc izdali ta-le protest: „Vi škofje in opatje posedujete veliko premoženje, dajete kraljeve gostije in se vozite v krasnih kočijah, mi revni duhovniki pa ni-

cem; dokaz temu je znani imenik. Iz za 18. dne kimavca pa so, kakor bi odrezal, popolnoma izostali iz slovenskih trgovin in obrtnih podjetij; ako v Ljubljani pri svojih ne morejo dobiti dotičnega blaga, naročajo si ga iz Gradca ali Dunaja. Občudujemo jih v strogem izvrševanju pravila: Svoji k svojim! Nemci nam dajejo zlat nauk. Podpirajmo le domače obrtnike in trgovce!

Družbi sv. Cirila in Metoda so darovali: Viki Dolenc, Vrhnika 12 K 6 v; Avgust Belle, Rakek 20 K; M. Domicelj, Rakek 10 K; Jakob Garvas, Hotederšiča 9 K 20 v; Jos. Pevec, Gor. Logatec i. s. Rihar 5 K 50 v, Ferjančič 1 K 70 v, skupaj 7 K 20 v; Ivan Lavrič, Travnik 15 K; Milena Lavrenčič, 10 K; gost. Kraigher, Hrašče 3 K 22 v; Avgust Belle, Unec 26 K; Ivan Majaron, Borovnica 11 K; A. Kozlevčar, Rakek, nabral nar. davka 17 K; Anton Novak, Senožeče pošilja en „zalcastangel“ z vsebino 10 K; Posojilnica v Trnovem 50 K; volilo † Jožeta Kremenška iz Laz pri Planini 90 K; Ivan Lenassi, Gor. Logatec nabral 11 K 58 v.

Neznan utopljenec. Na Jesenicah so našli prošli teden neznanega utopljenca, ki je moral biti že več mesecev v vodi.

Utonil je vsled neprevidnosti staršev ali otroškega varuha 2 letni sin Fr. Šiherla iz Lipnice pri Radovljici. Dobil ga je domači hlapec v živinskem napajališču v Kolnici.

Priznanico družbe sv. Cirila in Metoda je dobila gospodična V. Dolenceva na Vrhniki, ker je poslala iz nabiralnika gostilne Mantua 200 K. Slava!

V Mostah tik Ljubljane, kjer ob ljudskem štetju dne 31. grudna 1900 ni bilo v vsej vasi nobenega Nemca, napravi Šulferajn nemško šolo.

Za protestanstovske namene je podarila Kranjska hranilnica 800 K; to stoji v njenem zadnjem izveštju. Kakšen vrišč bi nastal na raznih zborovanjih in kako ogorčeno bi pisali nekateri listi, ako bi se kak naroden slovenski denarni zavod osmelil podariti, recimo za kako pravoslavno napravo le en bor. Kranjsko hranilnico pa se pušča lepo pri miru, ker je nemška.

Narodno gospodarstvo.

Pokončajte metulje, sicer bode gosenic vedno več! Uporabljajte v to mladino! Primerne mrežice se dobi v vsakem številu v „Državni učni delavnici za košarstvo“ pri Sv. Barbari v Hal. komad po 20 vin.

Gnoj mora biti vedno zadosti vlažen. S tem pa še ni rečeno, da naj bode ves v luži, kakor vidimo to ravno pri nas pri nekaterih gospodarjih. Najbolj vlažen gnoj obdržimo, če ga po potrebi polivamo z gnojnico, posebno v poletnem času naj se to delo pogostoma izvršuje. Za to delo so najboljše večerne ure. Le ako se bode z gnojem vedno pravilno ravnalo, se obvarujemo občutne škode, ker le s pravilnim in umnim gospodarjenjem lahko dosežemo povoljen uspeh!

Med je najboljše sredstvo zoper kašelj. Dene se v vrelo vodo čistega medu, in toliko časa vživa medeni čaj, dokler kašelj ne pojenja.

mamo v tolažilo drugega nego ljubo ženo. Vzkrotitev poželenja je morebiti lepa čednost, ali v resnici težka in trda naloga.“

Prišli smo tako na vrhunec papežev moči. Kako mogočni so bili vladarji na Petrovem stolu, vidimo iz tega, da je papež Aleksander III. (1159—81) prisilil nemškega cesarja Friderika leta 1177, da mu je čevelj poljubil. Friderik je pri tem rekel: „Ne velja to Tebi, marveč Petru! ali papež mu je odgovoril: „Meni in Petru!“ V najpopolnejši meri je pa Inocencij III. 1198—1216 izkoriščal velemoč papeštva. Ta papež je vpeljal spoved s pomočjo katere je rimska cerkev brez stroškov in težav dolgo časa svet vladala in ga deloma vlada še dandanes. Torej 1200 let po Kristusu se je po naukih cerkve lahko izveličalo brez spovedi; zanaprej se več ne more! Zakaj tako?

Premišljevali so in se domislili, da bi se s skrivno spovedjo dalo jako mnogo doseči, ž njo se dajo spoznavati misli in čustvovanja širših mas in iz tega se da potem sklepati, kako treba „ljudstvo vladati.“

Ta papež je vpeljal tudi najgrozovitejši sod, ki je nekdanj človeško dostojnost oskrunjeval in o kojem smo že pisali — namreč — inkvizicijo.

Papež Bonifacij VIII. (1295—1303) je bil popolen nevernik in o njegovi razuzdanosti se niti govoriti ne

da. Toda on je ustanovitelj svetih let. Janez XVII. (1316—34) je bil malovrednej brez para. Zapustil je 33 milijonov, katere je cerkev pogoltnila. Velik grozovitež je bil Urban VI. (1378—1389). Pet kardinalov, ki pri volitvi niso zanj glasovali, in več opatov je pustil grozno mučiti na tezalnici in pokončati.

Koncem 14. in 15. stoletja najdemo vedno po dva, celo po tri papeže ob enem, in vsakega so razne stranke smatrale pravim božjim namestnikom.

A kakšni ljudje so se potegovali za sedež božjega namestnika, to nam priča papež Janez XXIII. 1410—1415, ki je bil morski ropar in so ga na cerkvenem zboru v Konštancu dne 29. maja leta 1415. osemdesetih zločinov, med temi uboje, ropa, nečistosti, krvne oskrumbe in posilstva treh sto nun obdolžili. Sveti oče pa je kot poštni hlapec preoblečen s pomočjo Friderika Tirolskega natihoma pobral šila in kopita.

Ta cerkveni zbor je pa pomenljiv tudi radi tega, ker nam kaže, kako so duhovni gospodje morali sploh veselo in razkošno živeti, kajti niti tukaj v navzočnosti ogromne množice posvetnih plemenitnikov niso brzdali svojih strasti. Sešlo se je nad 700 nesramnih žensk in ves posvetni kras in vse sredstva za v tolažitev poželenja so bile na razpolago. Zato so pa ti gospodje tudi strastno divjali proti razkolnikom in

Ali nam je treba znati nemško?

V Semiču na Dolenjskem v neki gostilni sta se spustila kmeta Jože in Miha z uradnikom Dušanom v pogovor, ki se je razvil takole:

Jože: Nemški jezik je glavni jezik, z nemščino se pride po vsem svetu, s slovenščino pa le do Celja.

Dušan: To ni res! S slovenščino pridem preko Maribora čez zah. Ogrsko, Galicijo in celo Rusko, pa tudi po Ameriki že daleč, ker so naši Amerikanci zavedni in spoštujejo svoj jezik. To pa je res, da bi prišli lahko s slovenščino še mnogo dalje, če bi mi tako spoštovali svoj jezik, kakor spoštuje Nемеc svojega. Če pride Nемеc med nas, se ne nauči slovenščine, temveč čaka, da se njemu na ljubo Slovenec nauči nemščine. Če pa pride Slovenec med Nемce, ne bo nikoli pričakal, da bi se Nемci njemu na ljubo naučili slovenščine, marveč začne sam govoriti in tolči nemščino, kateri daje žalibog tudi prednost potem, ko se vrne v domovino.

Miha: Pa to je vendar le neumnost, kako se zdaj s slovenščino pačijo. Meni diši kozarec vina ravno tako, če ga zahtevam slovensko ali pa rečem: „Gebens a Liter Bein.“

Dušan: Vi ste na krivi poti. Če bi ljudje v javnosti nemško govorili, bi kmalu rekla oblast, da je ta pokrajina nemška in bi zaukazala uradom s kmeti občevati le nemško in jim pošiljati le nemška vabila, nemške odločbe, sodbe itd. „Gebens a Liter Bein“ to znate reči, a nemške sodbe ne bodete razumeli. Dokler

so izdajali uradi samo nemška pisanja tudi kmetom, je bil velik križ. Kmet je dobil nemško sodbo, pa je moral sredi zime po največjem snegu h kakemu možu, ki je znal nemško, da mu je raztolmačil, kaj da je v sodbi. Za raztolmačenje mu je moral plačati svitle kronce, pa mu je mož včasih še napačno raztolmačil. Kolikokrat je bil kdo kontumaciran, ker nemške dostavitve ni razumel, kolikrat so prodali komu hišo in posestvo za par goldinarjev, ki bi jih kmet lahko plačal, če bi bil vedel za kaj se gre. Vidite, zdaj ko dobite vse lepo slovensko, da vam ni treba cele ure daleč nositi tolmačit po snegu in plačevati, zdaj pa sami delujete po vseh svojih močeh na to da bi izdajala oblastva zopet nemške odločbe. Vidite, da ni vseeno, če govoriti javno torej tudi v gostilnah nemško ali slovensko.

Joža: Hm, da, pravzaprav imate prav, kar se tiče domačije. Toda pogledjte, jaz hodim krošnjari na Nemško in si zaslužim lepe novce. Če bi ne znal nemščine, bi si teh krajcarjev ne mogel zaslužiti.

Dušan: Saj jih tudi ni bilo treba beračit hodit na Nemško. Le pogledjte naokoli! Kdo ima v Črnomlju najlepše hiše in kdo najlepše vinograde? Jaklič, Leskovec, Kožar imajo najlepše hiše in Kočevarji najlepše vinograde. Če bi mi dosledno spoštovali svoj jezik in svojo zemljo, bi bili obdržali te vinograde v svoji posesti in bi ne bili sezidali Nемcem krasnih hiš, dočim imamo mi le lesene kočice, tudi vi, dasi zaslužite na Nemškem par krajcarjev. Le za to, ker ne spoštujemo materinega jezika, moramo daleč v

„krivovercem“ in so češkega velikega in slavnega reformatorja Husa in Hijeronima „v večjo božjo čast in slovo“ sežgali na grmadi!

Aleksander VI. (1492—1503) se smatra, ker imamo o njem točnejše vire kakor o drugih papežih, najslabšim vseh papežev. On je iz rodovine Borgie, bil je vojak, kot tak zapeljal vdovo Vanoco, s katero je imel štiri sinove in hčer Lukrecija. Stric mu je bil papež Kalikst III. in ko je ta umrl, kupil si je papežev tiaro. Skrben oče je bil svojim lastnim otrokom; katerim je vsem preskrbel mastne službe. Papeževa rodbina je živela prav po domače. Bratje in oče so spali menjaje se pri lepi Lukreciji, in dohitelo jih je veselje, da se je sinček rodil z imenom Roderik, kateri je bil torej brat svoje matere, sin in vnuk svojega srečnega očeta, kateri je tega čudežnega otroka imenoval vojvodom. Kdor je bil očetu in sinovom protiven, tega so poslali tja, kjer se pravi: „requiescat in pace“ (počivaj v miru!)

„Kdor je od papeževe mize, pogine,“ reklo se je tedaj. Papež je navadno včasih povabil nasprotnike na obed; in tam jim je zadal s zastrupljeno jedjo ali pijačo. Nekoč je hotel na tak način kardinala Horneta iz sveta spraviti, a naključje je hotelo, da je sveti oče zastrupljeno vino sam izpil in drugi dan potem v 72. letu svoje dobe pravično smrt učakal. Sploh bi se dalo o njem napisati cele knjige.

Spriden kakor Julij II. bil je njegov naslednik Lev X., dasi drugače učen mož. On je potrošil ogromno svoto 14 milijonov zlatov v teku 8 let svojega papeževanja (1513—21). Ker ni imel nikdar dovolj denarja, gledal je na to, da se je kupčija z odpustki kar najplodneje in najbujneje razvila, o čemur smo že razpravljali.

Pod razuzdanim Pavlom III. (1534—1549) je postal jezuitski red. Mi smo o teh možeh že na kratko razpravljali.

Jezuitje, kakor sploh redovniki, so bili in so še cerkvi močna opora. Ti netopirji, ki se navidezno odtujujejo od življenja, študirajo v svojih celicah in si izmišljajo vsakojake historije in dogme po kojih se vera dalje razvija. (Človeška domišljija je brezmejna), zato ni posebno težko najti kak nov prostor v nebesih ali peklu ali tudi vstvariti nekaj „čudežev“ ali „svetnikov.“

Za časa Julija III. izdal je nadškof iz Benevente knjigo v obrambo sodomije. Ta knjiga je izšla leta 1552 v Benetkah in je posvečena — papežu. Dokaz „svetega“ življenja, kali?

Pod papežem Pijem IV. sklenil se je tridentinski cerkveni zbor (meseca decembra 1563); kateri je trajal 19 let. Njegovi sklepi veljajo še danes kot zakon rimski cerkvi.

tujino s trebuhom za kruhom. Nemec pa na naši zemlji bogati, dobro živi in nam Slovencem ukaže. Ali bi ne bilo bolj pravično, da bi šel Nemec v svojo domačijo, pa bi mi doma složno živeli.

Miha: Imate vse prav, gospod Dušan, toda zdajle se mi pa ne boste izmuznili. Vidite, vi ste dobro plačan uradnik, imate lahko delo s peresom v pisarni, mi moramo pa težko delati s krampom in motiko na solncu, pa slabo zaslužimo. Povejte mi po pravici, ali bi bili vi to kar ste, če bi nemščine ne znali? No pa se mi zdaj izmuznite če se morete. Kaj Joža, ali ni tako?

Dušan: Tu se ni treba nič izmuzniti ampak vama odkrito povem: Res je, da bi jaz danes, ko se dobe po svetu še neumni ljudje, moral znati nemščino, kajti če mi pride danes kdo in zahteva nemško, moram govoriti in pisati nemško. Toda če bi bili ljudje pametni in bi rekli namesto: „Gebens a Liter Bein,“ „dajte mi liter vinca“ in namesto da reko pri uradu „ich pite tajč“ bi zahtevali slovenščino, bi meni ne bilo treba znati nemščine. Brž ko nihče več pri uradu ne bo zahteval nemščine, ne bo treba nobenemu uradniku znati nemščine. Koliko je uradnikov na Češkem, visokih in najvišjih, ki nemščine ne razumejo, pa so le uradniki in dobro plačani.

Vidite, pa še nekaj! Če daste Vašega sina v šolo, se mora ubijati z nemščino in koliko dijakov mora šolo obesiti na kol, ker mu ne gre nemščina v glavo. Če enkrat uradnikom ne bo treba znati nemščine — pri nas na Slovenskem namreč — potem si vašim otrokom ne bo treba beliti glave z neokretno nemščino, potem bomo imeli samoslovenske šole in slovensko visoko šolo v Ljubljani.

Joža in Miha (hkratu): Vidiva, da imate Vi prav in da sva midva v svoji zaslepljenosti dajala nemščini prednost pred našo res milo slovenščino. Do dna ga izpijeva na Vaše zdravje gospod Dušan. „Na zdravje!“

Po svetu.

Zastrupila nad 300 ljudi. Iz Samare prihaja vest o groznem zločinu, ki ga je storila neka vdova Marija Popovna. Dognalo se je, da je žena tekom 30 let zastrupila čez 300 moških in sicer na željo njihovih žen. Popovna je dobila zato jako lepe nagrade in se je obogatila. Popovno so zaprli. V zadevo so zapletene mnoge odlične osebe, ženske in moški. Pričakuje se več aretacij. Stvar je izdala neka ženska, ki je na smrtni postelji izjavila, da je tudi ona dala zastrupiti svojega moža.

Evropa obsoja veleizdajski proces. Mnogo znamenitih evropskih politikov, književnikov in učejakov, ki so bili naprošeni izraziti svoje mnenje o srbskem, veleizdajskem procesu, najodločnejše in najostrejšje grajajo postopanje vlade. Nek pariški list bo prinašal pisma velikih mož, ki kažejo zanimanje in sočutje za „veleizdajnike“ in za stvar sploh.

Možu je ušla žena trgovca z južnim sadjem v Gradcu Klara Korošec. Vzela si je iz blagajne 800 kron in hajd na kolodvor. — Ko je priletel mož za njo, je vlak z ubeglo ženico ravno zapihal proti Dunaju. Doma mu je pustila listek, da se ga je naveličala in gre v Ameriko.

V mrtvašnici v Friderikstadtu so našli v jutru siloma odprto krsto in mrliča v popolnoma drugačni legi, kot so ga zvečer položili. Ker ni bilo kaj ukrasti, in se tudi ne more sumiti, da bi kdo to napravil iz zlobnosti, je bil mrlič skoro gotovo le na videz mrtev in se je bržkone v noči zbudil.

Kuga v Peterburgu. V Peterburgu so zasledili tri slučaje sibirske kuge.

Pod vlak se je vrgla 15 letna služkinja Roza Augustin na progi med Brunom in Medlingom. A stroj jo je vrgel tako na progo, da je šel vlak preko nje, ne da bi je bil poškodoval. Smrt je iskala zaradi slabega postopanja od strani gospodinje.

Francoska zastava na gnojišču. V Remsu na Francoskem je nataknil neki Grimpert francosko narodno trobojnico na gnojišče pred svojim dvoriščem, ko je ravno korakala mimo kompanija vojakov. Poveljujoči poročnik Pason jo je dal odstraniti, nakar je Grimpert častnika ozmerjal. Proti Grimpertu se je uvedlo kazensko postopanje; pri sobotni razpravi je bil oproščen z motivacijo, da častnik nima policijske oblasti, da torej Grimpert ni žalil javnega organa v izvrševanju službe.

Telefon brez žice iz Evrope v Ameriko. Z brzojavom brez žice napreduje z roko v roki telefoniranje brez žice. Poskusi, ki so se izvedli za oddaljenost okolo 300 km, so se dobro obnesli. Sedaj pa ima nastati telefonična združitev z Ameriko. Kakor javljajo francoski časopisi, je sklenila francoska vlada z Amerikancem de Forestom dogovor, po katerem ima biti v teku dveh let uvedeno telefonično združenje Ajfeljevega stolpa z hišo Amerikanske družbe Ekvitable. Če se ta načrt posreči, imel bo kaj daleč segajoče posledice.

Grozno točo so imeli v ohulički in rožnitalski okolici na Češkem. Okrog 10. ure zvečer je tam toča tako pobila, da se tega ne spominjajo najstarejši ljudje. Cela letošnja letina je uničena, vse potolčeno, škode je na stotisoče.

Za varstvo živali. Na Nemškem je v dveh državah upeljana postava, da je treba žival omotiti predno se zakolje. V kneževini se je postava upeljala leta 1890, na Saškem leta 1892.

Grobovi ubožcev v Rimu. Rimski župan Natan je dal napraviti na onem delu pokopališča, ki je odločen za reveže, sredi med grobovi lep, mramornat spomenik, ki bo na stroške mesta okrašen vsak teden s svežim cvetjem. Napis na stebru se glasi: Nad svojimi otroki, ki tukaj počivajo brez imena po svojem trdem življenju, bdi mesto, ki procvita vsled pridnosti njihovih rok, s sočutno ljubeznijo in krasi puste gomile z vedno zelenimi vencami.

Skladišče smodnika zletelo v zrak. 5 junija ob 8. uri zvečer je zletelo veliko skladišče smodnika v Podgorah pri Krakovem v zrak. Pok je bil tako močan, da so ga s truščem podirajočega se zidovja slišali v celem mestu in daleč naokoli. Vsled zračnega pritiska je popokalo več tisoč šip na oknih. 24 vojakov je baje našlo pri eksploziji smrt, več drugih ljudi je težko ranjenih. Vojaki in požarni brambovci so takoj prihiteli na pomoč in so zaprli celo okolico, ker se je bati nadaljnih eksplozij. Pravi vzrok nesreče je še neznan. Nekateri trdijo, da je udarila strela v smodnišnico, ker je bila ravno nevihta v mestni okolici.

Razburljiva razprodaja. Obleke iz Londona, Pariza in Dunaja morajo plačati carino, če pridejo v Ameriko. Dogodi se, da skušajo blago vtihotapiti, če jih zalotijo oblasti, ostane blago njihova last. Te dni se je vršila razprodaja takega blaga, naval je bil velikanski. Okrog dvorane, kjer je bilo prostora komaj za tristo ljudi, se je trlo nad 2000 dam. Skušale so uđreti skozi okna, lezle so na predalnike in zasedle lestve. Ko je birič opoludne hotel zapustiti dvorano, napravile so mu pravo revolucijo, moral se je udati in prodajati naprej. Obleke, ki so bile cenjene na 50.000 kron, prodale so se za tretjino vrednosti. Zastopniki modnih trgovin niso mogli staviti svojih ponudb, ker jih je vselej zadušil silen vrišč in sikanje. Dame so kupovale kar brez pomenjenja, tako jih je bila prevzela strast. Najhujši boj se je bil vnel za vezano batistno obleko, ko je prišla slednjič v roke neki dami, so ji druge čestitale s silnim vpitjem in vriščem. Tako prevzame ženske strastno hrepenenje po lepoti!

Zidmarka, društvo za ponemčurjenje slovenskih mej, našteva v svojem letnem poročilu svoje uspehe. Dohodkov je imelo leta 1908 — 210.553 kron, torej za 50.476 K več nego prejšnje leto. Ti uspehi kličejo tudi nas na delo proti sovragu.

Bolgari in „car.“ Bolgari še niso odšteli Turkom svojega dolga in glej, že se je novi car oglasil za civilno listo, da bo zamogel carsko živeti on carica in cariči.

Esperanto, svetovni jezik, ki naj bi združil ljudstva vsega sveta, je našel tudi na Hrvatskem svoje pristaše. V Zagrebu se je ustanovilo društvo, kjer se poučuje novi jezik. Podpredsednica društva je napisala slovnico, s koje pomočjo se je jezik lahko naučiti. 300 strani obsegajoča knjiga velja 3 K, naroča se lahko pri V. Bedekovič, Zagreb, Trg Franja Josipa 19. Tudi besednjak Esperanta se že tiska.

Spomenik za Adama. Ameriški podjetnik Bredi iz Baltimora je predlagal, da se napravi našemu skupnemu „praočetu“ spomenik. Spomenik bo velik obelisk, okrašen s solnčno uro in latinskim napisom: Tako mine veličanstvo sveta.

Pošta pod cesto na Dunaju. Stavbni svetnik Hansel je izdelal načrt za podcestno pošto, ki bo zvezala 64 večjih poštnih uradov na Dunaju. 520 uslužbencev ne bo imelo več dela, 450 poštnih voz bodo lahko oddali in 700 konj manj porabili, ako izvedejo

načrt. Denarnih pomiselkov ni, pač pa se še ne ve, ali bo mestna občina dovolila podzemeljski rov, ker je zemlja že itak preprežena s kanali, vodovodi in žicami. Rov bo poldrugi meter visok in skoro ravno tako širok. V njem bodo vozili električni motorski vozovi, pripravni za kakih 80 paketov. Električni poštni vlaki bodo imeli brzino 32 km v 1 uri in bodo vozili vsakih 20 minut. Vsak vlak bo imel lahko do 8 voz sabo. 13.400 paketov bo mogoče prevažati v eni uri, kar je toliko, da bo podzemeljski rov te velikosti dovolj velik za delj kot 50 let, če se dunajski promet še toliko razširi.

Za kratek čas.

Nesramnost. Upnik: „Kaj, zato sem Vam danes posodil petak, da sedite tu v gostilni in pijete!“ Dolžnik: „Če bi mi bili dali desetak, bi ne sedel tukaj, ampak v gledališču.“

Dvoumnost. Mesar iz mesta: „Kupil bi rad vola, ki ste ga bili dali minuli teden na razstavo. Kje je gospodar?“ Mati: „Janezek pojdi po očeta, ker bi gospod rad vola videl!“

Še ali že. Pijanček je prišel proti jutru domu, žena ga zato ozmerja. Legel je na postelj ter tako zaspal. Ko se je zjutraj zbudil, ga je začela žena znova zmerjati. Ves zaspan je vprašal: „Moja ljuba, ali se še, ali se že jeziš nad mano?“

Pobožni tat. Kmet: „Gospod župnik ali še vedno niste dobili ukradene suknje nazaj?“ Župnik: „Ne, cele še nimam, toda štiri gumbe te suknje smo že dobili v puščici.“

Zahvala.

Dediči našega preljubljenega blagopokojnega gospoda **Antona Ditricha**, svetnika trgovske in obrtne zbornice, posestnika itd. v Postojni se zahvaljujemo **„Prvi češki splošni delniški družbi za zavarovanje na življenje v Pragi“**, katera nam je izplačala kulantno in hitro celo zavarovalno svoto, akoravno je bil pokojni zavarovan pri njej komaj **eno leto in pol.**

Toplo priporočamo ta zavod vskemu, ki bi se nameraval zavarovati na življenje.

Št. 1600.

Razglas.

Podpisano županstvo naznanja, da bode v

ponedeljek, dne 14. junija t. l.

potom prostovoljne javne dražbe prodajalo travo od gospoda **Josipa Dekleva** iz Postojne in sicer na košeninah Malootoškega posestva. — Pričetek ob 9. uri dopoludne. — Zbirališče pri pivškem mostu. — Kupci se vabijo.

Mestno županstvo Postojna,
dne 4. junija 1909.

Rodoljubi, podpirajmo le domače trgovce in obrtnike!

Loterijske številke.

Trst 5. junija 3 6 38 60 4
Praga 9. junija 84 47 37 40 64

„Ako ne drugikrat vsaj ob petkih moramo imeti Pekatete na mizi,“ zapoveduje gospodar v hiši.

Št. 1069.

Razpis.

Na trirazredni deški meščanski šoli v Postojni je popolniti s 1. septembrom t. l. mesto šolskega sluge z letno plačo 720 K in s prostim stanovanjem v šolskem posloju s prosto kurjavo.

Prošnje, opremljene z zdravniškim spričevalom vlagati so semkaj do 1. julija t. l.

Prednost pri oddaji mesta imajo tisti prosilci, ki so večji vrtnarstvu.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni,
dne 19. maja 1909.

Pozor krčmarji!

Kadar kupujete **vino** ali **rakijo** ali ob času zorenja grozdje, se Vam priporočam. Stanujem v Poreču že mnogo let in poznam popolnoma tukajšne razmere glede dobrih in manj dobrih vin in se zatorej priporočam vsem krčmarjem, naj se zanesljivo obračajo name pismeno ali ustmeno, ker posredujem v vseh razmerah.

Martin Sreboth, trgovec
Poreč, Istra.

Singer '66'

najnovejši in
najpopolnejši

šivalni stroj.

Singer Co. del. družbe za šivalne stroje
Kočevje, Glavni trg št. 79.

Singer

šivalne stroje

dobite samo po naših

prodajalnicah.

FRANC KRAIGHER

krojaški mojster v Ljubljani
Kongresni trg 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno!

Postrežba točna.

V korist „Družbe sv. Cirila in
Metoda“

ČEŠKO PIVO

Ceške delniške pivovarne v
Č. Budejevicah

■ ■ ■

Zalogi za Notranjsko:

Postojna Trnovo
na Kranjskem.

Zastopnik

valjčnega mlina **Vinka Majdiča** iz Kranja
Slavoj Jenko ima zaloge za odjem na debelo
v Trnovem in Podgradu.

Trgovci: „Svoji k svojim.“

Trpežni folc

navadno strešno opeko „Kavljar“ in
zidno opeko izdeljuje ter ima v zalogi

Karol Jelovšek

e. in kr. dvorni založnik opek na Vrhniki.

Nova slovenska trgovina!

Lenasi & Gerkmán, Ljubljana.

Priporoča za pomlad in poletje: Najnovejše kamgarne in druga sukna za moške obleke. =
 Novosti raznega volnenega blaga za ženske obleke in bluze. Najrazličnejših vrst batisti, sateni,
 kambriki. = Velika zaloga perilnega blaga, šifona, gradelna, blaga za rjuhe in platna vseh
 vrst. = Fine garniture, odeje, preproge in zavese. = Solidne cene in točna postrežba!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$

V kmečki posojilnici je naloženo že nad 15 milijonov kron.

Rezervni zaklad čez K 300.000.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Svoji k svojim, kmetje!

Svoji k svojim, kmetje!

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
 — dopoludne. —

☺☺☺

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osobni kredit po 6% .

☺☺☺

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.